

Cantatedienst in de Paaskerk

‘Singet dem Herrn ein neues Lied’, BWV 190

Zes keer dit jaar kan muziekminnend Baarn rekenen op fraaie uitvoeringen van Bach-cantates en dat is ook zondag 21 januari a.s. weer het geval. De Bach Cantorij Baarn voert dan in de Paaskerk aan de Oude Utrechtseweg cantate 190 uit. De bijbehorende interkerkelijke dienst, waarin ds. I.C. de Jong voorgaat, begint om 19.30 uur. Als solisten treden aan Maria den Hertog, alt, Jules Schaap, tenor, en Igor Bogaert, bas. Solisten, koor en orkest van de cantorij staan onder leiding van dirigent Bas Ramselaar. Organist is wederom Henk van Zonneveld.

Na een vrolijke instrumentale introductie die nog doet terugverlangen naar het Weihnachts Oratorium, zet het koor een vreugde opwekkende opening in. Het koordeel valt op door de plotse unisono partijen die tot twee keer toe de vierstemmigheid doorbreken. Ineens zijn alle partijen het gloeiend eens over de tekst “Herr Gott, dich loben wir” en even later nog eens “Herr Gott, wir danken dir”. Het openingskoor lijkt ongemerkt over te gaan in het tweede deel, een koraal met solistische interventies in recitatief door de drie vocale solisten, een klein Singspiel in dezelfde toonaard en met dezelfde instrumentale bezetting. Ook nu volhardt het koor in bovengeciteerde teksten waarop de solisten vooruit lopen of commentaar geven. Het strijkorkest met basso continuo begeleidt vervolgens de alt in haar oproep God te prijzen en zijn roem als trouwe herder te loven.

De cantate is geschreven voor nieuwjaarsdag 1724 en dat blijkt vooral uit het vierde deel, een recitatief overgaand in een arioso-achtig andante voor de bas. Hij is het, die duidelijk onder woorden brengt waar het in deze cantate om draait: het afsmecken van Jezus’ hulp en bescherming in het nieuwe jaar, “dass Jesus, meine Freude, mein treuer Hirt, mein Trost und Heil und meiner Seelen bestes Teil, mich als ein Schäflein seiner Weide auch dieses Jahr mit seinem Schutz unfasse under nimmermehr aus seinen Armen lasse”.

Het daarop volgende duet tenor en bas met basso continuo en een bijzondere rol voor de hobo d’amore (of was die toch bedoeld voor de viool? De bronnen zijn daar niet duidelijk over) bevestigt nog eens de plaats die Jezus in het leven van de gelovige mens inneemt, alfa en omega. In een laatste recitatief vraagt de tenor Jezus’ zegen voor het nieuwe jaar. Vervolgens doet het koor in het rijk geïnstrumenteerde slotkoraal er nog een schepje bovenop. Naast heil en zegen sluit het af met de woorden “gib unverfälscht im Lande dein seligmachend Wort. Die Heuchler mach zuschande hier und an allem Ort”.

Voor de fijnproever

Zoals zo vaak is ook de tekstschrijver van cantate 190 onbekend. Het openingskoor citeert uit psalm 149, vers 1 en psalm 150, de verzen 4 en 6.

Het eerste en tweede deel maken gebruik van de eerste twee strofen uit Martin Luthers Duitse *Te Deum* uit 1529. Het slotkoraal is een muzikale bewerking van strofen uit Johannes Hermans *Jesu, nun sei gepreiset* uit 1593.

En zoals bekend ging een omvangrijk deel van Bachs originele manuscripten verloren. Ook cantate 190 werd slechts fragmentarisch overgeleverd. De uitvoering van 21 januari is dus deels een reconstructie. Die reconstructie gaat uit van een uitbundige blazers bezetting, te weten drie trompetten en drie hobo's met extra ondersteuning door pauken. Zo bont zal de Baarnse Bachcantorij het – vooral om financiële redenen – niet kunnen maken, maar enige toeters en bellen zijn er natuurlijk wel!

Uitvoeringen van cantate 190 zijn er zelden en registraties op plaat of CD zijn schaars. Alle reden dus om zondag 21 januari vanaf 19.30 uur in de Paaskerk present te zijn om deze feestelijke en rijk gestoffeerde cantate tot u te nemen.

NB eerste uitvoering door BCB

Verzoeken dit vignet bij het artikel te plaatsen en –indien mogelijk- een foto van dirigent Bas Ramselaar (zie tweede bijlage)
